SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

Jild 3, Son 11

2023

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SP1342V3I11Y2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 11 (3)-2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров ҚулматАширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Рахман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич –филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа октори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Тошкент давлат юридик университети.

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васила Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович –сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич –сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган. Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

Kucharov Jamshid Qulnazarovich
ROSSIYANING PAXTA YETISHTIRISH BORASIDAGI SINOV-TAJRIBALARI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR (TURKISTON TO‘PLAMI MATERIALLARI ASOSIDA) 11-14

Тағбаев Амирбек Аширбаевич
Б.Х.КАРМИШЕВА АСАРЛАРИДА “ИЛК ҚАБИЛАЛАР”ГА ОИД ЭТНОНИМЛАР МАСАЛАСИ 15-23

Ҳамаев Нодирбек Мўминович
ТУРКИСТОНДА ИСТИҚЛОЛ УЧУН КУРАШНИНГ РИВОЖЛАНИБ БОРИШИ ВА УНИНГ МАТБУОТДА ЁРИТИЛИШИ (1920-1924) 24-32

Tilavova Shahnoza Salohitdinovna
XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGIDA JADIDLARNING FAOLIYATI 33-36

Қозоқов Тоҳиржон Қодиралиевич
НАМАНГАНДА ҚОЗИЛАР ВА СУДЛАР ТАРИХИ 37-42

Артикбаев Ойбек Салимахаматович
ЎЗБЕК-ҚОЗОҚ ЭТНОМАДАНИЙ АЛОҚАЛАРИНИНИНГ ОИЛАВИЙ УРФ-ОДАТ ВА МАРОСИМЛАРДА НАМОЁН БЎЛИШИ (XX АСР ТОШКЕНТ ВОҲАСИ МИСОЛИДА) 43-56

Atavullayeva Shaxlo Musoyevna
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BIRINCHI KONSTITUTSIYASINING YARATILISH TARIXI ... 57-62

8.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

Қўчқаров Файзулло Абдужабборович
ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАР – АГРАР СОҲАНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ 63-70

Shao Junling
ANALYSIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN'S REGIONAL ECONOMY .. 71-76

Ashirov Nurmurod Qulmatovich
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN KENG KO‘LAMDA FOYDALANISHDA BANK TIZIMINI IMKONIYATLARINI OSHIRISH YO‘LLARI 77-82

Togayev Salim Sobirovich
BANK XIZMATLARIGA BO‘LGAN ISHONCHNI OSHIRISH YOHUD MIJOZNI JALB QILISHNING SAMARALI YO‘LLARI 83-89

Саттаров Ғанижон Озодович
МИНТАҚА РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЭКСПОРТ САЛОҲИЯТИДАН ФОЙДАЛАНИШ ОМИЛЛАРИ 90-96

Yakubova Samira
LEVERAGING PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS: STRATEGIES FOR OPTIMAL INVESTMENT FINANCING 97-102

Abdualiyev Hamidulla Toxirjonovich
OLIY TA'LIM MUASSASASINING INNOVATSIYALARNI BOSHQARISH TIZIMIDAGI LOYIHALARNI BOSHQARISH OFISI 103-109

Egamberdiyeva Salima Rayimovna
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA AKTIVLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH 110-118

Xolmamatov Diyor Haqberdievich
SANOAT KORXONALARINING BOZORDAGI MAVQEINI BAHOLASHDA SPACE TAHLIL USULIDAN FOYDALANISH 119-127

Gafurova Dilshoda
INNOVATIVE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: ASSESSING STRATEGIES AND IMPACTS 128-132

Xomidov Abdugaffor Axmadjonovich
TA'LIM SOHASIDA LOYIHALARNI BOSHQARISH 133-139

Raxmonov Mirvoxid Rajabovich
NAVOIY VILOYATI ASOSIY KAPITALIGA INVESTITSIYALAR TUZILISHI VA DINAMIKASI TAHLILI 140-149

Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li
DON VA DONNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA SNW TAHLIL USULINING O'RNI VA UNI QO'LLASH XUSUSIYATLARI 150-159

Aziza Umarova
AKSIYALARNI BIRLAMCHI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) AMALIYOTI ORQALI MOLIYAVIY RESURSLARNI SHAKLLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI 160-167

Абдуллаев Бунёд Ўткирович
СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИДА ЭКОЛОГИК ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ 168-178

Matjonov Bekjon Ravshonbekovich
SOME CHARACTERISTICS OF ENSURING FOOD SAFETY IN UZBEKISTAN 179-185

Алиматова Наргис Абдухалиловна
КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ-РАҚОБАТБАРДОШЛИК ОМИЛИ 186-197

09.00.00 – ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Kobulniyazova Gulchexra Toshpulatovna
F. NITSSHE “HAYOT FALSAFASI” KONSEPSIYASI IJTIMOIY RIVOJLANISHNING IRRATSIONAL ASOSI 198-204

Qaxorov Pulotjon Xursanmurodovich
INSON MOHIYATI, UNING BIOLOGIK VA IJTIMOIY TABIATI 205-211

Турсунов Лочин Эркинович, Хакимова Дилноза Юсуфхоновна
РАЗВИТИЕ ПРАВОВОГО СОЗНАНИЯУ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ 212-218

Urinboyev Dilmurod Tura o‘g‘li
HUQUQIY FAOLLIK VA HUQUQIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH MUOMMOLARI...... 219-225

Яздонов Зикирилло Шукуриллоевич
АЛ-ҲАКИМ АТ-ТЕРМИЗИЙНИНГ СЎФИЁНА ҚАРАШЛАРИ ВА МАЛОМАТИЙЛИККА МУНОСАБАТИ 226-231

Nabiyev Maxsud Abdumannonovich
IQTISODIY MADANIYATNINGMAZMUNIVAMOHIYATI 232-238

Haydaraliyev Shuhratjon
MARKAZIY OSIYODA MILLATLARARO MUNOSABATLARNING MILLIY VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI 239-243

Хамраев Сардорбек Шарафутдинович
ЭКОТУРИЗМ ЖАРАЁНЛАРИНИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ТАРИХИЙ ЭВОЛЮЦИЯСИ.. 244-250

Xashimov Sheraxon Jo‘raxonovich
O‘ZBEKISTONNING XALQARO IMIDJINI YUKSALTIRISHDA MILLIY TURIZMDAGI EKOLOGIK TURIZMNING TUTGAN O‘RNI 251-260

Хатамова Рашида Закиржановна
ПАТРИОТИЗМ КАК ЭЛЕМЕНТ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ 261-266

Патиев Холдор Икромович
ЖАДИДЧИЛИК ҚАРАШЛАРИ НЕГИЗИДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЙЎНАЛИШЛАРНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА ЖАМИЯТДА РИВОЖЛАНИШИ 267-275

Ismoilova Xayitxon Maxammadjonovna
FARG‘ONA VODIYSIDA OILA URF-ODATLARI VA QADRIYATLARINING TRANSFORMATSIYASI VA UNING IJTIMOIY JARAYONLARDA NAMOYON BO‘LISH XUSUSIYATLARI 276-280

Raximova Rayxon Abdurasulovna
GLOBALLASHUV VA OILA AXLOQIY MADANIYATINING O‘ZARO ALOQADORLIGI 281-287

Raxmankulov Farxod Raximkulovich
MULKDORLAR QATLAMIDA IJTIMOIY MAS’ULIYAT TUYG‘USINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI 288-292

Shirinov Anvar Qanoatovich
MARKAZIY OSIYODA INSON TARAQQIYOTINING DOLZARB MASALALARI 293-299

Xandamova Marifat Akramovna
"OSOR AL-BOQIYA" – ABU RAYHON BERUNIY ILMIY IJODINING DURDONASI..................300-304

Teshaboev Muhiddin Marifovich
IJTIMOIY DAVLATDA IJTIMOIY ADOLATNI TA'MINLASH VA IJTIMOIY INSTITUTLARNING MAQSADI 305-311

Karimov Rahmat Rahmonovich, Bekbayev Rauf Rustamovich
MADANIY ANTROPOLOGIYA FANINING PREDMETI VA IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR TIZIMIDAGI O'RNI 312-320

Talapov Baxriddin Alijanovich
DEMOKRATIYA VA SHARQONA BOSHQARISHNING ETNODIFFERENSIAL XUSUSIYATLARI 321-326

10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Ауезмуратова Нуржамал Дастенбаевна
КАРАКАЛПАКСКИЕ ЖЕНСКИЕ ЛИЧНЫЕ ИМЕНА..........327-332

Olga Filippova
ADDING REDUNDANCY FUNCTIONS TO CLUSTERED IMPLEMENTATION 333-345

Egamnazarova Zaynab Xolmurod qizi
INGLIZ TILIDAGI RIELTORLIK FAOLIYATIGA OID TERMINLARNING O'ZBEK TILI O'ZLASHISH MASALALARI 346-351

Narzieva Gulnoza Akbarovna
LEKSIK BIRLIKLARDA MILLIY – MADANIY KOD IFODASI 352-357

Qodirova Mukaddas Tog'ayevna, Ibragimova So'g'diyona Ikrom qizi
INGLIZ-O'ZBEK TILLARIDA VERBAL VA NOVERBAL MULOQOT TABULARINING QO'LLANILISHI 358-362

12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР

Тўраев Сардор Абдихаким ўғли
ИНТЕРНЕТ ТАРМОҒИДАН ФОЙДАЛАНИБ СОДИР ЭТИЛАДИГАН ЖИНОЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ УМУМИЙ ЧОРАЛАРИ 363-371

Атаев Шокир Куранбаевич
ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИ МАЪМУРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ АСОСЛАРИНИ ЯНАДА ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШ 372-377

Юсупов Илхомжон Ибодиллаевич
ҲУҚУҚИЙ АНИҚЛИК ПРИНЦИПИНИНГ АЙРИМ НАЗАРИЙ - ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТЛАРИ ХУСУСИДА 378-385

13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

Adizova Nigora Baxtiyorovna
MUAMMOLI TA'LIM ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARINING DIVERGENT TAFAKKURINI TARBIYALASH VA RIVOJLANTIRISH 386-390

Tkacheva Anastasiya Aleksandrovna
OʻZBEKISTON OLIY OʻQUV YURTLARI TALABALARINING IJTIMOIY-MADANIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH UCHUN ISPAN TILINI OʻQITISHDA VIRTUAL REALLIKDAN FOYDALANISH 391-400

Uralova Muxabbat Sanjar qizi
BOʻLAJAK BOSHLANGʻICH SINF OʻQITUVCHISINING IJODIY-METODIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH........ 401-406

Kenjabaev Jahongir Abdisalimovich
METHODOLOGY FOR TEACHING ENGLISH BASED ON INTERNET RESOURCES 407-411

Abdusamatov Alisher Sobirovich
TA’LIMNI LOYIHALASHTIRISH JARAYONIGA SEMIOTIK YONDASHUV 412-417

Ibragimova Ehtiyotxon Ismailovna, Sobirova Nargiza Numonjonovna
TA’LIMDA NOVERBAL VOSITALARNING O`RNI 418-422

Babayeva Maxfuza Abduvaitovna
TA’LIMDA FANLARARO BOG’LANISHNING AHAMIYATI 423-429

Nazarova Zarrina Allaberdiyevna
MAKTAB OʻQITUVCHILARINING KREATIV SIFATLARINI RIVOJLANTIRIRSH USULLARI........ 430-435

Jumayeva Gulnora Tursunpulatovna
OʻQITUVCHILARINING KASBIY MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING SHART-SHAROITLARI 436-442

Умаров Азиз Авазович
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АУДИОВИЗУАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА 443-447

Ahmadjonova Odina Anvarjon qizi
INGLIZ TILI DARSLARIDA O’QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV NUTQIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI(STEAM TA’LIM TEXNOLOGIYASI MISOLIDA)........ 448-453

Otamurodova Shamsu Qamar Otamurodovna
DIVERSIFIKATSIYA TAMOYILI ASOSIDA TALABALARNING KREATIVLIGINI YUZAGA CHIQARISH METODIKASI 454-461

Komilov Nodirbek Bokijonovich
THE IMPORTANCE OF THE HISTORY OF MEDICINE IN INCREASING THE EXCLUSIVE COMPETENCE OF FOREIGN STUDENTS 462-466

Sapieva Nargiza Mamayusufovna
IQTIDORLI OʻQUVCHILARNING KREATIV FIKRLASH KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNI IJTIMOIY–PEDAGOGIK QO'LLAB–QUVVATLASH 467-478

Norqobilova Rayxona Davlatovna
XORIJIY FANLARDAN BOLALARNING MAKTABGA TAYYORGARLIGINING DIAGNOSTIKASI 479-484

Mamatkodirov Maxammadali Mamatisakovich
SINFDAN TASHQARI MASHGʻULOTLAR UCHUN RAQAMLI VOSITALAR VA PLATFORMALARNI HAMDA OʻQITISH USULLARINI TANLASH 485-492

Irgasheva Umida Raimjanovna
TALABALAR KASBIY NUTQ KOMPETENTSIYASINI STEAM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 493-498

Turayeva Lolaxon Yuldashevna
ERKIN MEXANIK TEBRANISHLARNI MAPLE DASTURIY VOSITASI YORDAMIDA OʻRGANISH VA NAMOYISH ETISH 499-505

Kushakova Gulnora Egamkulovna
TALABA YOSHLARNI OILAVIY HAYOTGA TAYYORLASHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 506-510

Kenjabayeva Dilafruz Abdisalimovna
OLIY O'QUV YURTI SHAROITIDA ZAMONAVIY O'QITUVCHINI TAYYORLASHNING DEONTOLOGIK KOMPONENTI 511-518

Xasanova Gulnoza Raxatjanovna
KREDIT-MODULLI TA’LIM TIZIMI JARAYONIDA OLIY TA’LIM MUASSASALARI TALABALARINING MUSTAQIL ISHLARINI TASHKIL ETISH MUAMMOLARI 519-525

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари. -№ 11 (3)-2023.
ISSN: 2181-1342 (Online)
https://scienceproblems.uz

08.00.00 – Иқтисодиёт фанлари

Ashirov Nurmurod Qulmatovich,
Toshkent shahar Yunusobod tumani
Ipoteka bank bo'lim boshlig'i,
ashirov_murod1995@mail.ru

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN KENG KO'LAMDA FOYDALANISHDA BANK TIZIMINI IMKONIYATLARINI OSHIRISH YO'LLARI

Annotatsiya. Ilmiy maqolaning asosiy maqsadi xalqaro tajriba va innovatsion g'oyalarga hamda nazariy-metodologik bazaga asoslanib, respublikaning chakana hisob kitob sohasini takomillashtirish yuzasidan xulosa va takliflarni taqdim etishdir. Ushbu ilmiy maqolada chakana hisob-kitob to'lov tizimida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning nazariy va amaliy asoslari, unga ta'sir etuvchi omillar, mamlakat tijorat banklari tomonidan bu yo'nalishda olib borilayotgan amaliy chora-tadbirlar yoritilgan. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar yordamida respublika chakana to'lov tizimi infratuzilmasini rivojlantirish yuzasidan taklif va ilmiy xulosalar o'rin olgan.

Kalit so'zlar: Raqamli texnologiyalar, bank tizimi, elektron pullar, elektron pul muomalasi, to'lov tizimlari, chakana xizmatlar, bank, mijoz, masofaviy xizmat, innovatsiya, nazorat, meyoriy baza, xalqaro amaliyot.

Ashirov Nurmurad Kulmatovich,
Head of the Mortgage Bank Department,
Yunusabad District, Tashkent City

WAYS TO ENHANCE THE OPPORTUNITIES OF THE BANKING SYSTEM WITH THE EXTENSIVE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES

Abstract. The main goal of the study is to provide conclusions and suggestions for improving the country's retail sector, based on international experience and innovative ideas and a theoretical and methodological basis. This scientific article describes the theoretical and practical foundations of the use of innovative technologies in the retail payment system, the factors affecting it, and the practical steps taken by commercial banks in this area. There are also suggestions and scientific conclusions on the development of the infrastructure of the retail payment system of the republic using innovative technologies.

Key words. Digital technologies, banking system, electronic money, electronic money circulation, payment systems, retail services, banking, customer, remote service, innovation, control, normative base, international practice.

Аширов Нурмурад Кулматович,
Начальник управления ипотечного банка
Юнусабадского района города Ташкента,

ПУТИ РАСШИРЕНИЯ ВОЗМОЖНОСТЕЙ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ ЗА СЧЕТОМ ШИРОКОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация. Основная цель научной статьи – представить выводы и предложения по совершенствованию розничного бухгалтерского сектора республики, основанные на международном опыте и инновационных идеях, а также теоретической и методологической базе. В данной научной статье описаны теоретические и практические основы использования инновационных технологий в системе розничных расчетов, факторы, влияющие на это, а также практические меры, принимаемые в этом направлении коммерческими банками страны. Также сделаны предложения и научные выводы по развитию инфраструктуры розничной платежной системы республики с помощью инновационных технологий.

Ключевые слова. Цифровые технологии, банковская система, электронные деньги, электронное денежное обращение, платежные системы, розничные услуги, банковское дело, клиент, дистанционное обслуживание, инновации, контроль, нормативная база, международная практика.

DOI: https://doi.org/10.47390/SP1342V3I11Y2023N10

Kirish. Bugungi kunda mamlakatimizda raqamli texnologiyalardan keng koʻlamda foydalanishga alohida e'tibor berilmoqda. Xususan, bu borada Murojaatnomada keltirilgandek, **"Elektron hukumat"** tizimining barcha tashkiliy va institutsional masalalari hal etiladi. Shuningdek, qurilish, energetika, qishloq va suv xoʻjaligi, transport, geologiya, kadastr, sogʻliqni saqlash, ta'lim arxiv sohalarini toʻliq raqamlashtirish ishlari boshlanadi. **Yaqin ikki yilda barcha qishloq va mahallalar tezkor internet bilan ta'minlanadi.** Ikki oy muddat ichida **"Raqamli Oʻzbekiston-2030"** dasturi ishlab chiqilishi kerak. Ishlarni tizimli tashkil etish uchun hukumatda bosh vazir oʻrinbosari, vazirlik va idoralarda hamda hokimliklarda esa alohida oʻrinbosar lavozimlari joriy etiladi [1].

Darhaqiqat, raqamli texnologiyalardan keng koʻlamda foydalanish turli sohalarga tatbiq qilinmoqda. Masalan**,** mamlakatimiz tijorat banklari faoliyatida aholiga chakana bank xizmatlari koʻrsatishni rivojlantirish, unda axborot kommunikatsion texnologiyalardan foydalangan holda bank xizmatlarining yangi turlarini joriy etish masalasi dolzarb hisoblanadi. Shuningdek, mamlakatimiz tijorat banklari faoliyatida aholiga ilgʻor xorij tajribasi shuni koʻrsatadiki, raqamli texnologiyalardan keng koʻlamda foydalanish bank tizimining xususan, tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini amalga oshirish bilan bogʻliq boʻlgan chiqimlarni kamaytirish imkonini beradi. Bu esa banklarning raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim oʻrin tutadi. Jahon bank amaliyotida 1995 yildan boshlab xizmat koʻrsatishning masofaviy tizimlaridan (bank-mijoz, internet-banking, mobayl-banking) foydalanish yoʻli bilan biznes jarayonlarni optimallashtirishni yoʻlga qoʻyilishi tijorat banklari tomonidan mijozlarga koʻrsatiladigan xizmatlar baholarini pasaytirish va operatsiyalarning tezligini oshirish imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili. Bilamizki, "raqamli iqtisodiyot" atamasi milliy qonunchiligimizda ilk bor qoʻllanilmoqda. Biroq dunyo tendensiyasi shuni koʻrsatyaptiki, barcha rivojlangan davlatlar uni shakllantirishga allaqachon kirishgan. Oʻzbekiston ham mazkur jarayondan chetda qolmasligi kerak. Zero, globallashuv va dunyo hamjamiyati bilan integratsiyaga kirishishda oʻzgargan (transformatsiya qilingan, yangilangan) iqtisodiyot ravnaqi muhim sanaladi [6].

Raqamli iqtisodiyot xizmati raqamli bank xizmati natijasidir. Raqamli banking bank xizmatlaridan foydalanuvchilarga bank mahsulotlarini onlayn tarzda taqdim etish uchun dasturiy ta'minot toʻplami sifatida koʻrib chiqilishi lozim [7].

Biroq, koʻpchilik iqtisodchi olimlar tomonidan markaziy bankning raqamli valyutasini joriy qilish ham oʻziga xos tarzda afzalliklarni yuzaga keltirishini e'tirof etishgan. Chunki,

elektron tijoratda integratsiyalashgan savdo va marketing platformalari, internet-doʻkonlar, toʻlov tizimlarini, shuningdek, logistika tizimlarini joriy etishga yetarlicha eʼtibor qaratilmay, bu iqtisodiyot va tadbirkorlik rivojlanishi, chet el investitsiyalari jalb qilinishi toʻxtatib turilishining sabablaridan biri boʻlmoqda [3]. Bu jihat bank siyosatiga bogʻliq boʻlib, bank xizmatlari koʻrsatishni takomillashtirishni talab qiladi. Shunga asosan, normativ-huquqiy hujjatlarni zamonaviy bank xizmatlarini koʻrsatish uchun toʻsiqlarni bartaraf etish va sharoit yaratish, shu jumladan chakana xizmatlarga ixtisoslashgan "raqamli" banklar va bank boʻlinmalarini tashkil etish, innovatsion bank texnologiyalaridan faol foydalangan holda masofaviy bank xizmatlari koʻrsatishni takomillashtirish maqsadida qayta koʻrib chiqilishi taʼminlanishi lozim [4].

A.A.Gontarning taʼkidlashicha, "Raqamli banking — bu bank va uning mijozlari oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlarning yangi shakli, shu jumladan raqamli, axborot va texnologiya strategiyalari sohasidagi isteʼmolchilar va tijorat mijozlari uchun moliyaviy xizmatlar sohasidagi innovatsiyalardir [8]". Raqamli banking raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi omili sifatida uni unsurlaridan foydalanishni taqozo qiladi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi quyidagi yoʻnalishlarni oʻz ichiga qamrab oladi [5]:

- big data;
- sunʼiy intellekt;
- blokcheyn;
- kvant texnologiyalari;
- ishlab chiqarish texnologiyalari;
- sanoat interneti;
- robototexnika;
- simsiz aloqa;
- virtual reallik.

Tizimda qulaylik jihatidan, raqamli valyutalardan hisobraqam ochmasdan turib foydalanish imkoniyati mavjud boʻlib, tranzaksion chiqimlarning kamligi, raqamli valyutalar, valyutalarni konvertatsiya qilish, bank hisobraqamlarini yuritish tizimiga xizmat koʻrsatish xarajatlarini kamaytirish imkoniyatiga egaligi bilan namoyon boʻladi. Shuningdek, xavfsizligi jihatidan esa raqamli valyutalar muomalasi, xususiy shaxslar yaratadigan kriptovalyutalardan farqli ravishda, markaziy banklar tomonidan tashkil qilinadi va maʼlum qoidalar asosida tartibga solinadi. Bu esa raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga kuchli turtki berib, raqamli valyutalar, yangi pul shakllarini paydo boʻlishiga imkon yaratadi.

Hozirgi davrda xalqaro bank amaliyotida raqamli masofaviy kanal guruhlaridan biri boʻlib, "Digital bank channel" guruhi hisoblanadi. Ushbu guruhga raqamli masofaviy kanallarga ega boʻlgan banklar kiradi. Ushbu banklar mobayl va onlayn ilovalarni yaratishda raqamli kanallardan keng koʻlamda foydalanishadi. Ushbu banklarda messenjerlarida chat-bot orqali moliyalarni boshqarish imkonini beradigan virtual servis yaratilgan. Raqamli texnologiyalarni faoliyatiga faol tarzda joriy qilayotgan banklarda moliyaviy texnologiyalar sohasidagi startaplarga nisbatan talab yuqori. Bu esa mazkur startaplar mijozlarga xizmatlar koʻrsatish tezligini oshishiga va operatsion chiqimlarni kamayishiga olib keladi.

Rivojlangan mamlakatlar bank tizimi, xususan, markaziy banklarining raqamli valyutalaridan foydalanish jarayonlarini mukammal oʻrganib, Oʻzbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlarini ishlab chiqish lozim. Bu esa hozirgi kunning dolzarb masalasi boʻlib

qaraladi. Banklararo raqobat sharoitida mijozlarga qulay sharoitlar yaratish, xizmat koʻrsatish tizimini xalqaro standartlar asosida tashkil etish, xizmat koʻrsatish sifatini yanada oshirish, bu borada mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini baholashning aniq va tezkor mexanizmini yaratish respublikamiz bank amaliyotining rivojlanishiga ijobiy taʼsirini koʻrsatadi.

Tahlil va natijalar. Mamlakatimizda milliy iqtisodiyotning rivojlanishi talablaridan kelib chiqib bu sohada koʻplab samarali ishlar amalga oshirildi va mazkur munosabatlar soʻnggi yillarda yanada tubdan takomillashtirilmoqda. Jumladan, “bank xizmatlari sifatini oshirish maqsadida tijorat banklari faoliyatiga samaradorlik koʻrsatkichlari, mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik indeksi, mijozlarning bank xizmatlarini boshqalarga tavsiya etish indeksi kabi koʻrsatkichlarni joriy etish masalalari ushbu yoʻnalishdagi eng muhim vazifalar sifatida belgilab berilganligi ahamiyatga molik hisoblanadi. Mamlakatimizda moliyaviy xizmatlarning ommabopligini oshirish, banklarning hududlarga kirib borishini kengaytirish va barcha aholi punktlarida bir xil turdagi xizmatlar koʻrsatilishini taʼminlash, bank tizimiga zamonaviy servis yechimlari asosida axborot texnologiyalarini, moliyaviy texnologiyalarni keng joriy etish, axborot xavfsizligini lozim darajada taʼminlash, shuningdek, moliyaviy xizmatlar koʻrsatishda inson omili taʼsirini kamaytirish kabi masalalarga ustuvor ahamiyat berilmoqda.

Xalqaro tajribalardan koʻrish mumkinki, bank va mijozlar oʻrtasidagi munosabatlarni baholashda qoʻllaniladigan turli modellar mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini keng koʻlamda baholash imkonini beradigan zamonaviy usullardan biridir. Buning yordamida mijozlar tomonidan eng maqbul bank tanlab olinadi hamda banklar oʻrtasidagi raqobatni sezilarli oshishiga erishiladi. Demak, bu mijozlarga banklar tomonidan sifatli xizmatlar koʻrsatilishiga olib keladi hamda u bilan bogʻliq muammolarni oldi olinadi. Mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini aniq, toʻliq va tezkor baholash nafaqat banklar uchun xizmatlar sifatini oshirishi balki, mijozlar uchun qulay bankni tanlay olish imkoniyatlarini kengaytira olishligi bilan ham dolzarb masalalardan hisoblanadi. Mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini oshirish bilan bogʻliq masalalar bir qator mahalliy va xorijlik iqtisodchi olimlar tomonidan oʻrganilgan.

Oʻzbekiston Respublikasini rivojlantirishning ustuvor yoʻnalishi boʻyicha Harakatlar strategiyasini ““Faol investitsiyalar va ijtimoiy rivojlanish yili”da amalga oshirishga oid davlat dasturi toʻgʻrisida”gi PF-5635-son Farmoni, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi “2020-2025 yillarga moʻljallangan Oʻzbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi toʻgʻrisida”gi PF-5992-son Farmoni hamda jami 500 ta xizmatlaridan qoniqish darajasining yuqoriligi bankning moliyaviy koʻrsatkichlarining yaxshilanishiga olib kelishi taʼkidlangan. Agar mijozlar bank xizmatlaridan mamnun boʻlsa, bu bankka boʻlgan ishonchning ortishiga, mijozlar sonining kengayishiga va natijada banklar daromadining oshishiga olib keladi. Yaʼni, bank mavjud va yangi mijozlari bilan uzoq muddatli aloqalarni oʻrnatish va rivojlantirishga qaratilgan doimiy strategiyaga ega boʻlishi kerak. Demak, banklar tomonidan oʻz mijozlari hamda ularning xohish va istaklarini doimiy oʻrganib, tahlil qilib, chora-tadbirlarni amalga oshirib borishlari mijozlarning bankka boʻlgan ishonchini hamda bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini oshishiga xizmat qiladi.

Bugungi kunda butun dunyo boʻylab raqamli texnologiyalarning rivojlanishi bevosita onlayn bank xizmatlarining rivojlanishiga hamda ulardan foydalanish darajasining oshishiga

olib kelmoqda. Bu esa oʻz navbatida banklar tomonidan koʻrsatilayotgan raqamli (onlayn) bank xizmatlari sifati va ularning bahosini mijozlar fikrini oʻrgangan holda doimiy tarzda yangilab borish zaruratini yaratib beradi. Bundan maqsad mijozlarni yoʻqotmaslik, yangi mijozlarni jalb etish hamda ularning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini oshirib borishdan iborat. Bu borada onlayn va an'anaviy banklarning bir-biridan farqi mavjuddir (1-jadval).

1-jadval. Onlayn va an'anaviy banklarning bir-biridan faqri[1]

Onlayn banklar	An'anaviy banklar
Omonatlar uchun ancha yaxshi foiz stavkasini olish mumkinligi	Hisob egalari soʻralganda doʻkonning qulay filiallarida shaxsiy xizmatdan foydalanishlari mumkinligi
Ba'zi onlayn banklarda toʻlovlarning kamroq boʻlishi	Naqd pul oʻtkazishning ancha oson boʻlishi
Aksariyat onlayn banklar hisob ochish uchun minimal depozit talab qilishi	An'anaviy banklarida ilovalar mavjudligi va ularni sifatining yaxshilanishi
Xizmatlar tannarxining arzon boʻlishi	Bank xarajatlarining koʻpligi natijasida xizmatlar tannarxining yuqori boʻlishi

Bugungi bank sohasi elektron bank xizmatlaridan elektron pullar orqali mijozlarni qoniqtirish uchun samarali va mos vosita sifatida foydalanayotganligi sababli jadal rivojlanmoqda. **Elektron pullar -** elektron pullar emitentining elektron shaklda saqlanadigan hamda elektron pullar tizimida toʻlov vositasi sifatida qabul qilinadigan shartsiz va chaqirib olinmaydigan pul majburiyatlaridir [2]. Onlayn bank xizmati - odatiy banklar tomonidan mijozlarga tezroq va ishonchli xizmatlarni koʻrsatish uchun taklif qilingan umumiy xizmatdir. Mijozlarni jalb qilish va bank operatsiyalarini samarali amalga oshirish uchun texnologiyalarni tezkor takomillashtirish orqali elektron bank tizimidan foydalaniladi. Shunga qaramay, elektron bank xizmatlarini koʻrsatish bilan bogʻliq asosiy muammo Internet-bank xizmatidan foydalanayotgan mijozlarni qoniqtirish hisoblanadi. Mijozlarning qoniqishi banklarga raqobatbardosh yoʻllarni tanlashda yordam beradigan muhim omil hisoblanadi Har bir bank uchun mijoziga sifatli xizmat koʻrsatib, ularni bankdan mamnun boʻlishini ta'minlashi asosiy masala boʻlib hisoblanadi. Mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini mijozlar va banklar uchun mavjud boʻlgan holatdir. Ya'ni, unga koʻra, mijozlarning qaysi bank xizmatlaridan foydalanishini tanlashlari va mijozlarni keng jalb qilishlarida koʻrsatilayotgan bank xizmatlaridan mijozlarning mamnunlik darajasi muhim omil boʻlib xizmat qiladi.

Xulosa. Mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini oshirish bevosita unga ta'sir etuvchi omillar va ularning tarkibiy elementlarini alohida oʻrgangan holda yondashish zarurligini koʻrsatib beradi. Ta'kidlash kerakki, banklar amaliyotida bank xizmatlaridan mamnunlik indeksidan foydalanish, bank va mijoz uchun kutilgan samarani beradi. Shu bois, rivojlangan mamlakatlar bank amaliyotida mijozlar tomonidan eng maqbul bankni aniqlashda bank xizmatlaridan mamnunlik indeksi muhim vosita boʻlib xizmat qilmoqda. Xalqaro tajribalarni mujassamlashtirgan holda bank tizimini rivojlantirish, ayniqsa, sohada raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish imkonini beruvchi mijozlarning bank xizmatlaridan mamnunlik darajasini baholashning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biri boʻlib hisoblanadi.

[1] Manba; Muallif ishlanmasi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. / Xalq soʻzi, 2020 yil 24 yanvar.
2. Oʻzbekiston Respublikasining 2019 yil 1 noyabrdagi "Toʻlovlar va toʻlov tizimlari toʻgʻrisida"gi OʻRQ-578-son Qonuni.
3. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 19 fevraldagi "Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida"gi PF-5349-son Farmoni.
4. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 9 yanvardagi «Oʻzbekiston Respublikasi Markaziy bankining faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida»gi PF-5296-son Farmoni.
5. Gulyamov S.S. va boshq. Raqamli iqtisodiyotda blokcheyn texnologiyalari. Oʻquv qoʻllanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2019. – 23 b.
6. Umarov O. Raqamli texnologiyalar innovatsiyalar rivojiga keng yoʻl ochadi.http://xs.uz/uzkr/post/olimzhon-umarov-raqamli-tekhnologiyalar-innovatsiyalar rivozhiga-keng-jol-ochadi
7. Avezov M. Raqamli bank xizmatlari va uning afzalliklari. // Scientific progress, Volume3, Issue2. 2022 ISSN: 2181-1601
8. Gontar A.A. Digital banking as one of the components of the economic security of a credit organization. // Bulletin of the Volzhskiy University im. VN Tatishcheva, 2017. – T.1. №4

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SP1342V3I11Y2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 11 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари" электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: "SCIENCEPROBLEMS TEAM" масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).